

Otázka: Antonín Dvořák

Předmět: Dějiny hudby

Přidal(a): Marťa

Život

Antonín Leopold Dvořák se narodil 8. září 1841 v Nelahozevsi a zemřel 1. května 1904 v Praze. Byl to jeden z nejvýznamnějších hudebních skladatelů všech dob, je to světově neproslulejší český skladatel vůbec.

V roce 1847 začal Dvořák chodit do školy a hrál na housle (pod vedením Josefa Spitze). Otec původně plánoval pro syna taktéž práci řezníka. Antonín Dvořák bydlel ve Zlonicích a tam se ho ujal místní učitel a varhaník A. Liehmann. Tam se Dvořák učil hudební teorii, hru na housle, klavír a varhany, poté ho Liehmann nechal hrát na varhany i při mších. V této době psal Dvořák své první díla (spíš pokusy) drobné polky. Příliš se věnoval hudbě a tak zaostával ve znalosti německého jazyka který potřeboval jako budoucí živnostník velice nutně. Proto ho otec poslalo České Kamenice na „handl“ (na zkušenou) kde se jak zdokonalil v jazyce tak se věnoval hudbě. Seznámil se s Franzem Hankem a ten ho nechával hrát na varhany v místním kostele při mších. Přestože měl Dvořák převzít řeznictví, nikdy se tomuto řemeslu nevyučil protože Liehmann přesvědčil otce Antonína aby ho nechal vyvíjet jeho hudební talent. V 16 letech odešel Dvořák do Prahy kde studoval varhanickou školu. Rozhodl se přijmout místo violisty v Komzákově kapele, byl to neveliký orchestr, který hrál nenáročnou hudbu na tanečních zábavách, restauracích atd. Na podzim roku 1862 bylo otevřeno Prozatímní divadlo a celá Komzákova kapela byla angažována v orchestru, hrály často pod taktovkou Bedřicha Smetany. Antonín složil pro prozatímní divadlo operu Král a Uhlíř. Bedřichovy se ovšem nelíbila a řekl že k jejímu provedení nedojde. Společnost Smetanovy vytýkala že dává přednost své tvorbě před tvorbou mladých skladatelů. (Opera se nakonec převíjen začala zkoušet, ale neúspěšně, poté jí dvořák přepsal a za tři roky se konala premiéra, to už v prozatiním divadle Smetana nepůsobil)

Aby měl Dvořák nějaké příjmy, poskytoval lekce hry na klavír. Seznámil se tak se svojí budoucí manželkou Annou Čermákovou a měli spolu 9 dětí. Původně byl zamilovaný do Josefíny Čermákové - sestry Anny. Ta si ale nakonec vybrala hraběte Václava Kounice. Po tom co se

oženil začal pracovat jako varhaník v kostele sv. Vojtěch na novém městě, hlavním příjmem pětičlenné rodiny však pořád byly soukromé lekce na klavír. Situace se obrátila v roce 1875, dvořák si zažádal o stipendium. Byla mu přiznána největší možná podpora. Dvořák napsal Moravské dvojzpěvy a začal být známý i pro širokou veřejnost. Poté mu umřela dcera Josefa, roční dcera Růžena a poté i syn Otakar. Vytvořil Stabat Mater (V prvním díle skladby převládá bolest a zármutek, ale ve druhém už lze nalézt postupné hledání smíření se s tragickým osudem) které později přispělo k Dvořákovu světové slávě. Poté se Dvořákovi přestěhovali a během krátké chvíle Dvořák napsal Slovanské rapsodie, Slovanské tance, smyčcový kvartet „Slovanský“. Počátkem 80. let Dvořákova hudba pronikla až do Anglie. V roce 1884 byl pozván do Londýna aby dirigoval Stabat Mater. Dvořák se shledal s velkým úspěchem. Podobný úspěch měla Stabat Mater i v New Yorku, Pittsburghu, Záhřebu, Mannheimu a ve Vídni. Skladba je výsledkem skladatelova vlastního životního prožitku a zřejmě proto je její obsah a umělecká cena naprosto výjimečná. Stabat Mater má v Dvořákovu skladatelské osobnosti velký význam. V roce 1893 – 1895 žil Dvořák ve Spojených státech amerických. Dostal totiž nabídku aby vedl Národní hudební konzervatoř, nabídku přijal. Tento pobyt vnesl do Dvořákovy tvorby spoustu nových podnětů. Kromě toho že radikálně změnil prostředí, měla na něj vliv také hudba Černochoů a Indiánů. S tou naložil podobně jako s hudbou slovanskou – nechal se inspirovat jejími charakteristickými rysy. Obohacuje svoje dílo o nové prvky: pentatoniku, synkopované rytmy, bubínkový rytmus a malou septimu v mollové stupnici. Některé tyto prvky již Dvořák použil dříve ale v tomto období je však využívá ve velice intenzivní míře a zcela cíleně se snahou o nový „americký“ výraz. Díla která vznikla během skladatelova amerického pobytu patří k těm nejhranějším a nejuznávanějším Dvořákovým kompozicím světové hudební literatury vůbec. Poté co se Dvořák vrátil domů vrátil se i k učení svých žáků. Učil na pražské konzervatoři kde učil Josefa Suka který se oženil s jeho dcerou Ottilií. V roce 1896 došlo k významné události, a to že bylo ustanovené nové hudební těleso Česká filharmonie. Antonín byl požádán aby na zahajujícím koncertě dirigoval program složený z vlastních děl. Ke konci svého života skladatel tíhnul k říši pohádek. Nejprve komponoval čtyři symfonické básně ze sbírky Kytice K.J.Erbena. Poté následovala Čert a Káča a poté Rusalka.

Dílo

Dílo Dvořáka je bohaté svým počtem i rozsahem forem. Obsahuje téměř 120 opusů z nichž jsou většina velká orchestrální, vokálně – instrumentální či hudebně dramatická díla.

Symfonie

- Symfonie č. 1 c moll, „Zlonické zvony“

- Symfonie č. 9 e moll, „Z Nového světa“ - Je to nejpopulárnější Dvořákovo dílo, vzniklo v prvním roce pobytu Dvořáka v americe. První část - Dvořák připlouvá do ameriky, vidí ameriku z lodi, poté na něj působí indiánské a černošské rytmy - základ Jazzové hudby.

Koncerty a koncertní skladby

- Koncert pro violoncello a orchestr h moll

Symfonické básně, rapsodie

- Vodník
- Polednice
- Zlatý kolovrat Námět kytice od K.J. Erben
- Holoubek

Opery

- Tvrdé palice - komická opera
- Šelma sedlák - byla uvedena jen v čechách, komická opera
- Dimitrij - historická
- Jakobín - historická
- Čert a Káča
- Rusalka - Vychází měsíc, a na paloučku laškují lesní žínky s vodníkem. Vodníkova dcera Rusalka je ale smutná, protože se zamilovala do prince, který je velice často u jezera. Chce se stát člověkem aby mohla být svému milému pořád na blízku. Vodník s tím nesouhlasí, ale Rusalka si to nedá rozmluvit, vydává se tedy za ježibabou která jí může jediná pomoci. Rusalka chvíli váhá a zpívá Měsíčku na nebi hlubokém. Ježibaba za nemalou cenu souhlasí s tím že promění Rusalku v člověka. V lidské podobě bude Rusalka němá a když si nedokáže udržet princovu lásku, stane se navždy bludičkou.

Princ přijíždí k jezeru, tam najde němou Rusalku a odveze si jí na zámek. Na zámku se připravuje svatba ale přijíždí cizí kněžna. Princ podlehne její smyslnosti a začne se jí dvořit. Princ sleduje z povzdálí rusalčino trápení (Celý svět nedá ti, nedá). Rusalka se bojí o svou lásku a jde si pro radu k vodníkovi, ten jí vybízí aby o svou lásku bojovala ale už je pozdě. Princ podlehl kouzlu kněžny a Rusalku zavrhuje. Rusalka se tedy vrací ke svému jezeru, je teď bludičkou která láká poutníky do bažin a smutní nad svým osudem (árie Necitelná vodní moci). Ježibaba jí nabízí že když zabije toho kdo jí ublížil tak se stane opět vodní vílou. Rusalka to však odmítá protože prince pořád miluje. Exotická kněžna prince odmítá, on teď bloudí a hledá ztracenou lásku. Poté se vrací k jezeru a volá Rusalku, ta se mu zjeví ale varuje jej že její polibek mu přinese smrt. On však bez ní dál nechce žít a vrhá se do její náruče. Vodník ale oznamuje Rusalce že jelikož neprolila princovu krev tak zůstane navždy bludičkou. Rusalka v posledních slovech opery princovi všechno promíjí.

Oratoria, kantáty, mše

- Stabat mater
- Requiem -pro festival v Birminghamu
- Te Deum
- Svatá Ludmila
- Svatební košile (oratorium),pro festival v Birminghamu

Smyčcové kvartety

- Smyčcový kvartet č. 10 Es dur „Slovanský“
- Smyčcový kvartet č. 12 F dur „Americký“ - vzpomínka na ameriku i na čechy (v Kolje)

Klavírní skladby

- Humoresky
- České tance (furiant, polka, obkročák)
- Lístky do památníku

- Slovanské tance I. řada (8 skladeb, součást Ruské tance)
- Slovanské tance II. řada (8 skladeb, součást Ruské tance)

Písně

- Biblické písně
- Písně Milostné
- Moravské dvojzpěvy